



NATURVÅRDSPLAN
BILAGA 1 MÅL- OCH RIKTLINJER
SAMRÅDSHANDLING
UPPRÄTTAD 20 DEC 2010



HAGFORS KOMMUN

Naturvårdsplanen har tagits fram med stöd av lokala naturvårdsbidrag (LONA) från Naturvårdsverket

NATURVÅRDSPLAN FÖR HAGFORS KOMMUN BILAGA 1 MÅL OCH RIKTLINJER

Samrådshandling 20 december 2010

Arbetsgrupp
Anna Sjörs (ansvarig)
Johanna Thorén
Maria Carlsson (rödlistade arter)
Per-Åke Lonnfors (rödlistade arter)

KARTOR

Erling Johansson och Johanna Thorén

FOTOGRAFIER

Alla fotografier är publicerade med tillstånd från fotografen, som namnges vid varje foto

INFORMATION OM NATURVÅRDSPROGRAMMET LÄMNAS AV

Tekniska enheten, anna.sjors@hagfors.se johanna.thoren@hagfors.se
tel. 0563-185 00 vxl

BESTÄLLNING

Hagfors kommun, Tekniska enheten, 683 80 Hagfors
ingela.axelsson@hagfors.se

FOTO FRAMSIDAN

Klarälvsfax Foto Stefan Sjödin. Fortum

LÄSANVISNING

Naturvårdsplanens mål gäller över tidigare översiktsplanemål för naturvård (kapitel 9 och 10). I den mån de mål som antogs i översiktsplanen 2000 avviker från nyformulerade mål, eller inte längre är aktuella anges detta. Många mål utgår då de är uppfyllda, några mål har tillkommit, och flera är omformulerade eller mer preciserade utifrån ny kunskap.

Bilaga 1 till Hagfors kommuns naturvårdsplan är en sammanställning av de lokala miljömålen knutna till naturvård och de strategier som synes mest lämpliga för att nå målen.

Mål och strategier finns formulerade i respektive kapitel i den kommunala naturvårdsplanen, och redovisas sammanställt i denna bilaga. Genom att mål och strategier sammanställs i egen bilaga ska målen tydliggöras i den politiska processen samt att det ska bli enklare att följa upp målen.

INNEHÅLL

Läsanvisning	2
Ansvarsfördelning kommunal naturvård	3
Övergripande mål	3
Lokala mål för hushållning med naturresurser	1
Strategier för det kommunala naturvårdsarbetet	1
Lokalt Mål för riksintresseområden	2
Lokalt mål för Sjöar och vattendrag	3
Lokalt mål för Våtmarker	5
Lokalt mål för Skogslandskapet.....	6
Lokalt mål för Odlingslandskapet.....	6
Lokalt mål för Tätortsnära grönområden.....	7
Lokalt mål för Ovanliga växter och djur	7

:

BILAGA 1 – MÅL OCH RIKTLINJER

ANSVARSFÖRDELNING KOMMUNAL NATURVÅRD

I Hagfors kommun har *kommunstyrelsen* ansvar för det kommunala naturvårdsarbetet, framtagande av översiktsplaner och tematiska tillägg till översiktsplanen. Kommunstyrelsen har delegerat planarbetet och det praktiska handhavandet i frågor gällande naturvård till *tekniska utskottet*. Sedan 1999 har en politisk *styrgrupp* under kommunstyrelsen arbetat med genomförandet av speciella naturvårdsprojekt och givit politisk styrning även för framtagande av naturvårdsplanen, Vindkraftsplanen och den kommande strandskyddsplanen. I Kommunen finns även en utvecklingsenhet under kommunstyrelsen där turist- och föreningsfrågor ligger. Myndighetsnämnden *Miljö- och byggnämnden* hanterar myndighetsfrågor. När det gäller naturvårdsärenden är nämnden ofta samrådspartner till annan tillståndsgivande myndighet – länsstyrelsen eller skogsstyrelsen.

För kalkningsfrågor finns *Värmlands kalkningsförbund*, för vattenfrågor finns dels *Klarälvens vattenråd* samt *Klarälvens vattenvårdsförbund* med möjlighet till politisk representation i styrelser.

Det faktiska naturvårdsarbetet utförs ofta genom projekt där flera aktörer ingår, vanligen länsstyrelse, skogsstyrelse, kommun, fiskevårdsområden och bygdeföreningar. Ny aktör är Klarälvens vattenråd. Det kommunala arbetet att nå målen i denna plan åligger oftast tjänsteman tillhörande *tekniska enheten*, *utvecklingsenheten* eller *Miljö- och byggkontoret*, som har uppgiften att arbeta enligt upprättad plan.

ÖVERGRIPANDE MÅL

Miljöarbetet i Sverige idag styrs av de 16 nationella miljö kvalitetsmålen. 15 av målen antogs av riksdagen år 1999 och det 16:e, Ett rikt växt- och djurliv, antogs 2005. Miljö kvalitetsmålen syftar till att främja människors hälsa, värna den biologiska mångfalden, ta till vara kulturmiljön och de kulturhistoriska värdena, bevara ekosystemens långsiktiga produktionsförmåga och trygga en god hushållning med naturresurserna. Målen ska vara uppnådda inom en generation, eller fram till år 2020 (år 2050 för klimatmålet).

Följande sex miljö kvalitetsmål berör naturvårdsplanen

- Levande sjöar och vattendrag
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- God bebyggd miljö
- Ett rikt växt- och djurliv

Hagfors kommun har i översiktsplanen 2000 formulerat kommunens övergripande mål i linje med en hållbar samhällsutveckling:

Hagfors kommun ska aktivt arbeta för att alla i kommunen ska leva och utvecklas efter sina egna förutsättningar i en god miljö genom hållbar utveckling och ekologisk balans i demokrati, jämlikhet och full sysselsättning

XXXXXXXXXXXX

LOKALA MÅL FÖR HUSHÅLLNING MED NATURRESURSER

För att uppnå en hållbar samhällsutveckling krävs att de naturresurser som förbrukas inte ger en lokal och global negativ påverkan på miljön eller tär på kommande generationers naturresurser. Hagfors kommun har i översiktsplanen formulerat kommunens övergripande målsättningar för detta.

Tabell 1 Hagfors kommuns miljömål gällande hushållning med naturresurser.

Övergripande mål	Strategi åtgärder	Ansvarig
Hagfors kommun ska arbeta för att skogen, vattnet, odlingslandskapet och markresursen utnyttjas på ett ekologiskt hållbart sätt.	Kommunen ska aktivt delta i samverkansorgan för skog och vatten, och arbeta aktivt för ett öppet odlingslandskap. Detta ska genomsyra alla kommunala planer och projekt.	Alla enheter inom Hagfors kommun
Hagfors kommun ska aktivt arbeta för att minska ensidigt uttagande av ändliga resurser och successivt ersätta dessa med förnyelsebara.	Större investeringsprojekt styrs genom upprättade hållbarhetsdokument. Klimatarbetet styrs genom Energiplanen	Tekniska enheten

STRATEGIER FÖR DET KOMMUNALA NATURVÅRDSARBETET

Kommunen avser att arbeta med naturvården i enlighet med några övergripande strategier inom naturvårdsarbetet. Dessa strategier ska vara vägledande då kommunen väljer projekt och arbetsfält för att uppnå de fastställda övergripande målen. Strategierna formuleras i en handlingsplan.

Tabell 2 Handlingsplan för Hagfors kommuns naturvårdsplan.

Handlingsplan	Strategi	Ansvarig
För att nå uppsatta mål ska kommunen delta i eller stödja strategiska projekt i samverkan med andra aktörer. Dessa projekt kan vara initierade av kommunen, regionen, företag eller lokal aktör.	Kommunen ska samarbeta med företag och myndigheter samt ha en aktiv roll i Klarälvens vattenråd i de prioriterade naturvårds- friluftsliv- och naturturism-projekt och arrangemang som syftar till att uppfylla de mål som finns fastslagna i Naturvårdsplanen	Kommunstyrelsen Utvecklingsenheten Tekniska enheten
Lokala elevprojekt inom naturvård ska genomföras i större utsträckning än idag.	Kommunen ska samarbeta med Karlstad Universitet, Klarälvens folkhögskola och kommunens skolor samt ideella krafter för att studenter och elever ska göra projektarbeten knutna till naturen och naturvård i Hagfors.	Tekniska enheten, Barn och bildning
Den kommunala naturvårdsplanen ska revideras varje mandatperiod.	Planen ska i enlighet med PBL aktualiseras genom att mål och strategier ses över.	Kommunfullmäktige

LOKALT MÅL FÖR RIKSINTRESSEOMRÅDEN

Kommunen har i översiktsplanen 200 beskriver vikten av att utveckla och marknadsföra våra riksintressen. I översiktsplanen 2000 antogs lokala mål för att utveckla riksintressen i kapitel 10.4 Riksintressen. Måluppfyllelsen utvärderas i Naturvårdsplanen. Några mål kvarstår eller är delvis omformulerade.

Tabell 3 Delmål riksintressen

Delmål	Strategi för att uppnå delmålet	Ansvarig
Hagfors kommun ska verka för att utveckla arbetet kring riksintresseområdena på så sätt att deras värde blir bevarade, välkända och kan marknadsföras. Detta bör ske i regional samverkan. (Mål i ÖP)	Kommunen bör framställa ett lättillgängligt informationsmaterial om Klarälvens geologiska historia och korvsjöarnas olika utvecklingsstadier. Projekt med fokus på marknadsföring på helheten Riksintresse Klarälvdalen bör initieras/stödjas.	Tekniska enheten Utvecklings- enheten
Kommunen ska verka för att stora ansträngningar görs för att kulturlandskapet i riksintresseområden hålls öppet genom fortsatt jordbruk(Mål i ÖP)	Öppet jordbrukslandskap i Klarälvdalen/Sunnemodalen ska uppnås genom initierande av samverkansgrupper och annat stöd till jordbruksföretagare.	Utvecklings- enheten
Kommunen bör verka för att naturvärden inom reservatsområden och Natura 2000 områden blir tillgängliga för en bredare allmänhet (Omformulerat mål från ÖP)	Utveckling av vildmarks- och äventyrsturism ska stödjas och marknadsföras bl.a. på kommunens hemsida	Tekniska enheten Utvecklings- enheten

LOKALT MÅL FÖR SJÖAR OCH VATTENDRAG

Målen gällande sjöar och vattendrag är delvis omformulerade sedan översiktsplanen gjordes. Detta hänger samman med Vattendirektivet, som ställer nya krav på åtgärder, vilka delvis är bindande för kommunen. I kapitlet 7 samt i bilaga 2 i Naturvårdsplanen beskrivs sjöar och vattendrag inom Klarälvens avrinningsområde i detalj. Här ges bakgrund till den prioritering som kommunen genom denna naturvårdsplan gör för arbetet att uppnå god ekologisk status i sjöar och vattendrag.

Hagfors kommuns sjöar och vattendrag ska uppnå god ekologisk hållbarhet i enlighet med Vattendirektivet. Potentialen för hållbara fiskebestånd genom variationsrika livsmiljöer i vatten ska utvecklas. Kommunen har gjort en prioritering av de åtgärder inom den av vattenmyndigheten fastställda åtgärdsplanen för Klarälvens avrinningsområde inom Hagfors kommun.

Delmål	Strategi för att uppnå delmålen	Ansvarig
Hagfors kommuns sjöar och vattendrag ska uppnå god ekologisk status senast 2021, undantaget kraftigt modifierade vatten. Flera sjösystem ska regleras på mer ekologiskt hållbart sätt. (Nytt mål)	I samråd med vattenmyndigheten ska kommunen se över vattenförekomsternas klassning och prioritera åtgärder. Kommunen ska aktivt bidra till att avtal träffas om en lämplig reglering med lägre amplitud och ingen nolltappning med syfte att ge vatten god ekologisk status i utpekade vatten. Kommunen ska vara delaktig i värderingen vilka vattendrag som kan anses vara kraftigt modifierade, och därför omfattas av annan klassning.	Klarälvens vattenråd Tekniska enheten
Livskraftiga ursprungliga öringstammar i kommunens högst prioriterade vattendrag ska stärkas genom restaurering av flottleder, kalkningsinsatser samt ett mer ekologiskt flöde. Återinplantera arter som försvunnit på grund av försurning och reglering som t.ex. flodpärlmussla och öring. (Mål i ÖP)	Kommunen ska tillsammans med fiskevårdsområden och länsstyrelsen göra åtgärdsprogram för de mest skyddsvärda vattendragen samt utreda möjligheterna för de försvunna arternas återkomst till dessa vatten.	Klarälvens vattenråd Tekniska enheten
I syfte att öka vandringsmöjligheten i vissa prioriterade vattensystem ska fragmenteringsgraden minska. Dammar utan stor ekonomisk betydelse bör utredas. Gamla dammar utan vattendom och utan funktion bör ses över. Större oreglerade vattendrag ska skyddas mot framtida reglering. Kommunens bör vara mycket restriktiv att ta på sig dämningansvar för fler dammar och bör avråda bygdeföreningar och fiskevårdsområden för detsamma. (Mål i ÖP)	Kommunen ska inom Klarälvens vattenråd tillsammans med vattenmyndigheten och i dialog med kraftbolaget och skogsbolaget göra en utredning om lämpligheten att riva ut gamla flottningsdammar och övriga dammar utan vattendom.	Klarälvens vattenråd Tekniska enheten
Klarälven: Åtgärder för att stärka stammarna av Klarälvslox, öring och harr ska prioriteras så att en återetablering mellan kraftverken i Klarälven kan ske. Fisketurism i Klarälven ska utvecklas. (omformulerat mål från ÖP)	Kommunen ska aktivt delta i projekt knutet till Klarälven fiskestammar. Klarälvens vattenråd och fiskevårdsområden är viktiga samarbetsparter.	Utvecklings enheten Tekniska enheten
Ytterligare anpassning i den kommunala fysiska planeringen så att tänkbara effekter av framtida klimatförändringar tas i beaktande. (Nytt mål)	Regleringen av Uvåsystemet och inventering av vägtrummor och broars avbördningskapacitet. Samverkan Fortum och Transportstyrelsen (vägar)	Tekniska enheten
Strandnära boende ska utvecklas i kommunen. (Mål i ÖP)	Kommunen ska ta fram ett tematiskt tillägg till översiktsplanen gällande strandskyddet och peka ut landsbygdsutvecklingsområden i strandnära lägen (LIS-områden).	Tekniska enheten

KOMMUNENS PRIORITERADE ÅTGÄRDER INOM KLARÄLVENS ÅTGÄRDSPROGRAM

Delområde 1 – Norra Uvån ner till Uvåns mynning i Uppämten4

Genom en överenskommelse om en mer ekologisk tappning av Lövsjöarna kan Lövåsystemet fram till Nain få god ekologisk status före 2021. Lövån är viktigt reproduktionsområden för resterna av Nainöringen. Lövsjöarna regleras endast genom flottledsutslaget och saknar vattendom för kraftreglering.

Uvån bör utredas om öring kan återetableras.

Delområde 2 – NO delen av Uvån till Laggälvens mynning i Uvån

I de vattenförekomster som inte påverkas av tappningen i Flåsjön gör kommunen bedömningen att god ekologisk sannolikt är uppnådd i Fräkensjöarna, Kisjön, Laxräjtika och Lapptjärn, som bör få status som vattenförekomster och klassas av myndigheten. Motiveringen till detta är att Fräkensjöarna och Kisjön ligger inom naturreservatet Fräkensjömyrarna. Laxräjtika-Lapptjärn-Dysjön bör sammanföras till en vattenförekomst. Storsjön bör ev. anses som kraftigt modifierat vatten.

Delområde 3 – NV delen av Uvån ner till Knons utlopp i Uvån

I vattenförekomsterna uppströms Knon gör kommunen bedömningen att god ekologisk status redan borde vara uppnådd i Hemsjön och Örsjöarna och Mussjön. Genom legalisering av den tappning som idag sker vid Mussjön kan hela systemet fram till Knon få god ekologisk status redan 2015. Knoälven bör anses som kraftigt modifierad. Kommunen ska initiera en utredning för att åtgärda problemen med alltför höga vattennivåer i Uppämten.

Delområde 4 - Uvån, Tranebergsälven och Gällälven ner till Uvåns utlopp i Värmullen

I vattenförekomsterna uppströms Upplunden (Klammaälvens vattensystem och Ögsjöarna) gör kommunen bedömningen att god ekologisk status sannolikt redan är uppnådd. Dock bör en del havererade dammar saneras. Tranebergsälven och den del av Uvån som är kanaliserad vid Geijersholm bör anses som kraftigt modifierade vattensträckor.

Delområde 5 – Ullensjöarna, Hagälven samt Görsjöarna och Örbäcken ner till Värmullen

I vattenförekomsterna uppströms Värmullen i Ullens avrinningsområde gör kommunen bedömningen att god ekologisk status redan är uppnådd. Genom en skriftlig överenskommelse om den tappning av dammen vid Stor-Ullens utlopp som har skett under de senare åren kan hela systemet uppströms erhålla god ekologiska statusen. För Görsjöarnas reglering finns redan en sådan överenskommelse, vilken utgör en god grund för inrättande av naturreservat vid Mana. Detta bör legaliseras på ett sätt som vattenmyndigheten godkänner för ny statusklassning. Flodpärlmuslans bestånd i Örbäcken bör kunna utvecklas med rätt biotopvård. Örbäcksravinen vid Mana planeras ingå i kommunens första naturreservat.

Delområde 6 – Värmullen och Uvån ner till Uddeholm

Värmullen är en av få sjöar i Värmland som av vattenmyndigheten klassats med "dålig status". En åtgärdsplan måste därför upprättas. Hagfors kommun ska vara delaktig vid vattenmyndighetens upprättande av åtgärdsplanen för Värmullen, i samverkan med kraftregleraren av Stjärnsforsen och Uddeholms AB. För att Värmullen ska nå god ekologisk status måste sannolikt flöde genom sjön förbättras sommardid.

Delområde 7 – Sunnemotrakten och de stora sjöarna till utloppet vid Åros

I vattenförekomsten Rådasjön måste ytterligare utredningar göras, då det finns tveksamheter om sjön verkligen är negativt påverkad av näringsämnen, som klassningen kommit fram till. Genom en ny prövning av regleringen av Busken och Sången med en mer anpassad reglering med minimitappning och vårflod skulle hela sjösystemet kunna uppnå god ekologisk status redan 2015. Kalkning måste fortsätta. Älgsjön och resten av sjösystemet som rinner ner till Svartån bör kunna erhålla god ekologisk status genom utrivning av flottledsdammar som idag saknar nytta.

Delområde 8 - Sjösystemet på västra sidan av Klarälven ner till Noret

Genom en överenskommelse med kraftbolaget om bättre reglering borde Gröcken kunna erhålla god ekologisk status före 2015. Vidare underökningar av växtplankton och bottenfauna bör göras i Mossbergssjön och Grängen (påverkan av näringsämnen vilket gjort att fiskstammen inte är tillräckligt god). Om sjöarna är påverkade av näringstillförsel bör man utreda vad man kan göra åt detta. Västra Harasjön bör kunna klassas tillsammans med Grundan. Här finns inget vandringshinder då Västra Harasjön mynnar i "tvärgrunna". Svinsjön och Hamratjärn, som hyser en värdefull fågelfauna bör kunna klassas som samma vattenförekomst som Föskeforsälven nedströms dammen vid Grängens utlopp. De är båda oreglerade och håller sannolikt god ekologisk status som näringsrika slättsjöar.

Delområde 9 – Lakenesjön via Louisebergsälven till Klarälven

En utredning av Louisebergsälvens potential för lek av öring bör göras, för att utreda förutsättningarna för uppvandring vid utsättning av Klarälvslax och öring uppströms Munkforsen.

Delområde 10 – Ensjöarna via Enån till Klarälven

I vattenförekomsterna Örbäcken, biflöde till Enån gör kommunen bedömningen att god ekologisk status är uppnådd, och vattenmyndigheten bör klassa systemet, då det är ett viktigt lekområde för öringen i systemet. Försurningspåverkan i Enån bör följas upp med noggrannare provtagningar och utvärderingar. Hagfors kommun ska vara delaktig i upprättandet av åtgärdsplanen för Stor-En, i samverkan med länsstyrelsen och Värmlands kalkningsförbund.

Delområde 11 – Klarälvens huvudfåra genom Hagfors kommun

Kommunen ska aktivt delta i arbeten att säkra goda stammar av Klarälvslox och öring med syfte att fiskestammarna ska kunna återta sina naturliga lekogränder i biflöden även mellan kraftstationerna. Utredning om Klarälven nedströms Edebäck bör klassas om till modifierat vatten bör göras. En undersökning av Klarälvens biflöden, med avseende på potentiellt bra lekogränder för Klarälvsöringen bör prioriteras. Kommunen ska samarbeta med länsstyrelsen och fiskevårdsområdet för att göra biotopåtgärder (flottledsrensning) i Halgås nedersta lopp för laxlek. Det är en prioriterad åtgärd.

Uvåns potential för laxlek bör utredas. En utredning bör göras om det finns stor ekologisk nytta med att riva dammen vid Acksjön. Minimitappning är här prioriterad. I vattenförekomsterna Götån, Lemundtjärnarna, Västerbäcken och Skydda älv gör kommunen bedömningen att god ekologisk status kan vara uppnådd, och dessa vatten bör undersökas för en klassning av Vattenmyndigheten. Om ett vatten har en otillfredsställande klassning, ska ett åtgärdsprogram fastställas. Vången och Götån har hamnat i denna klassning pga. osäker uppgift om bottenfauna, vilket bör undersökas igen.

Delområde 12 – Skärgen

Då Skärgen inte har någon vattendom, bör dammen kunna omprövas om den kan rivas ut. Syftet skulle då vara att stärka öringsstammen i Skärgesälven. En ny undersökning bör göras i Skärgen, för att se om bottenfaunan verkligen är regleringspåverkad.

LOKALT MÅL FÖR VÅTMARKER

Våtmarkernas ekologiska och hydrologiska funktion ska värnas och skyddas.

Delmål	Strategi för att uppnå delmålen	Ansvarig
Hagfors kommun ska verka för att minimera våtmarkskalkning. (Mål i ÖP)	Aktiv deltagande i Värmlands kalkningsförbund gällande kalkningsplaner och strategier. Kontroll av utförandet av kalkningsåtgärder.	Värmlands kalkningsförbund Miljö- och bygg- nämnden
Kommunen ska verka för att våtmarkerna Stormossen ost Gräsmangen, Skogamossen och Stormossen/Körlarna får ett varaktigt skydd bl.a. med syfte att smålommens häckningsområden skyddas. (Mål i ÖP)	Uppmaning och dialog med länsstyrelsen	Tekniska enheten
Kommunen ska verka för att övriga våtmarker som är klassade 1 enligt VMI, och som idag saknar skydd, ska få ett varaktigt skydd. (Mål i ÖP)	Uppmaning och dialog med länsstyrelsen	Tekniska enheten
Ingen större torvtäkt får ske i våtmarker av betydelse. (Mål i ÖP)	Restriktivitet vid ansökan och anmälan om täkt-tillstånd enligt miljöbalken.	Miljö- och byggkontoret
Kommunen ska verka för att Skogsstyrelsen inte tillåter diktning av våtmarker och att diktning i skog runt våtmarker sker på ett sådant sätt att våtmarkens hydrologiska funktion inte äventyras. (Mål i ÖP)	Uppmaning till restriktivitet vid ansökan och anmälan om skydds-diktning och skogsdiktning i anslutning till våtmarker vid arbetet i sektorsrådet skogen.	Tekniska enheten
Kunskap om våtmarkers ekologiska funktion ska öka. (Nytt mål)	Informationsbroschyrer ska tas fram om våtmarker funktion där även våtmarker med höga naturvärden beskrivs, exempelvis Fräkensjömyrarna.	Tekniska enheten, Utvecklings- enheten

LOKALT MÅL FÖR SKOGSLANDSKAPET

Hagfors kommun ska verka för att den biologiska mångfalden och kulturmiljövärden i skogen värnas och skyddas. Hagfors kommun ska verka för att rekreation och friluftsliv i skogslandskapet får en stor betydelse genom god kommunal planering och marknadsföring.

Delmål	Strategi för att uppnå delmålen	Ansvarig
Kommunen ska arbeta för att arealen kommunal skogsmark där miljömålen väger tyngre än produktionsmålet ska bibehållas eller öka så att naturvärden, kulturvärden och fritidsintressen värnas. (Mål i grön skogsbruksplan)	Vid revidering av den gröna skogsbruksplanen ska inte arealen skogsmark med naturvårdshänsyn minska, utan helst öka.	Tekniska enheten
Mana-Örbäcken ska avsättas som naturreservat. En skötselplan som syftar till att bevara och utveckla natur- och rekreationsvärdena ska tas fram. (Mål i ÖP)	Bidrag till lokala naturvårdsprojekt har sökts från länsstyrelsen för att genomföra upprättande av naturreservatet- Mana Örbäcken. En projektplan finns framtagen. Arbetet planeras pågå under 2011-2012.	Tekniska enheten
Tätortsnära skog ska vara tillgänglig för vandring och andra friluftslivsaktiviteter, vilket innebär att avverkning ska ske med största hänsynstagande. (Mål i ÖP)	Grön skogsbruksplan gäller för detta delmål. Områden som kan få en hög tillgänglighet ska inventeras, och förslag på tillgänglighetsanpassning ska tas fram.	Tekniska enheten
Kommunen ska arbeta för att det kommunala skogsbruket ska certifieras enligt Forest Stewardship Council, FSC. Nytt mål	Certifieringen är upphandlat i nytt avtal med skogsentreprenör för Sunne, Hagfors Torsby och Munkfors i samverkan. Grön skogsbruksplan gäller för detta delmål.	Tekniska enheten
Kommunen ska värna allmänna intressen och kommunens särintressen i skogen och skogsbruket. (Mål i ÖP)	Representant från Hagfors kommun ska aktivt delta i Skogsstyrelsens sektorsråd i östra Värmland för att bidra i dialogen om skogens värden i distriktet.	Tekniska enheten
Skogen som plats för rekreation och friluftsliv ska marknadsföras (Mål i ÖP)	Informationsmaterial och utveckling av vandringsleder och möjligheter till vildmarksanknuten turism ska utvecklas i samverkan med turistföretag..	Utvecklings- enheten

LOKALT MÅL FÖR ODLINGSLANDSKAPET

Odlingslandskapets värden ska värnas genom öppethållande av landskapet för att bevara kulturmiljöer och biologisk mångfald. Jordbruket ska bedrivas på ett långsiktigt hållbart sätt för att säkra den framtida livsmedelsförsörjningen.

Delmål	Strategi för att uppnå delmålen	Ansvarig
Stora ansträngningar bör göras för att hålla odlingslandskapet öppet och den biologiska mångfalden levande. (Mål i ÖP)	Utvecklingsenheten ska upprätthålla en god service till lantbruksföretagen genom stöttning och rådgivning och skapande av nätverk.	Utvecklings- enheten
Kommunen ska verka för att de mest värdefulla ängs- och hagmarkerna ska hållas öppna genom bete eller slåtter. (Mål i ÖP)	Kommunen ska vara initiativtagare för bildandet av ett nätverk av lokala intressenter för att bevara den biologiska mångfalden i ängs- och hagmarker. Nätverket syftar till kunskapsspridning och erfarenhetsutbyte mellan markägare, medborgare, intresseorganisationer och kommunen.	Tekniska enheten Utvecklings- enheten
Arealen ekologisk odlad mark bör fortsätta öka. (Mål i ÖP)	Genom nätverk (se mål ovan) ska information spridas.	Tekniska enheten Utvecklings- enheten
Kommunen ska verka för att riksintressena Brunnsberg och Malmsbackarna får ett varaktigt skydd. (Mål i ÖP)	Dialog med länsstyrelsen. Förutsättningen för måluppfyllelse är att områdena sköts genom nationella naturvårdsstöd (EU-stöd)	Tekniska enheten

LOKALT MÅL FÖR TÄTORTSNÄRA GRÖNOMRÅDEN

Vid all byggnation ska hänsyn tas till miljö- och naturvärden så att människors tillgång till friluftsliv och rekreation inte försämras. Tätortsnära grönområden ska identifieras, iordningställas, skötas och marknadsföras.

Delmål	Strategi för att uppnå delmålen	Ansvarig
Kommunen ska värna tätortsnära grönområden (Mål i ÖP)	Bebyggelse och andra anläggningar som negativt kan påverka kommunmedborgarnas möjlighet att utnyttja de utpekade tätortsnära grönområdena för det rörliga friluftslivet bör inte medges.	Miljö- och byggnämnden
Kommunen bör utveckla de utpekade friluftsområdenas naturvärden. Utvalda delar av områdena ska tillgänglighetsanpassas. (Nytt mål)	Inventeringar bör göras av områdena med avseende på dess naturvärden och sociala värden. Utredning om lämpliga anordningar som syftar till hög tillgänglighet ska ske.	Tekniska enheten
Kommunen ska utveckla möjlighet till naturupplevelser vid friluftsliv i tätortsnära grönområden som Mana-Örbäcken, Vågbacken (med riksintresset Krediten) samt Ekesberget, områden som alla hyser flera nyckelbiotoper. (Nytt mål)	Information ska spridas om de biologiska värden som finns i tätortsnära skogen. Vandringsleder ska skötas. Skogsbruket ska vara mångformigt för att dels skapa naturvärden samtidigt som en hög tillgänglighet upprätthålls.	Utvecklingsenheten, Tekniska enheten
Utomhuspedagogiken – lektioner förlagda utomhus - i kommunen ska främjas. (Nytt mål)	Kommunen ska upprätta ett skolskogsavtal för nya bildningscentrat Älvstranden. Skolan ska lägga in utomhuspedagogik i sina arbetsplaner.	Barn- och bildningsnämnden
Jätteträd ska skyddas (Nytt mål)	En prioritering av särskilt värdefulla jätteträd i den inventering som är gjord ska göras med syfte att ge de mest värdefulla träden skydd som naturminnen.	Tekniska enheten

LOKALT MÅL FÖR OVANLIGA VÄXTER OCH DJUR

Den biologiska mångfalden i kommunen ska skyddas, bevaras och förstärkas. Arters livsmiljöer och ekosystem samt deras funktioner och processer ska värnas och arter ska kunna fortleva i långsiktigt livskraftiga bestånd med tillräcklig genetisk variation. Människor ska ha tillgång till god natur- och kulturmiljö med rik biologisk mångfald, som grund för hälsa, livskvalitet och välfärd.

Delmål	Strategi för att uppnå delmålen	Ansvarig
Kommunen ska arbeta för att uppmärksamma och öka kunskapen om ansvarsbiotoper och ansvarsarter. (Nytt mål)	Informationsmaterial om ansvarsbiotoper och ansvarsarterna, lämpat för olika målgrupper ska tas fram för att öka kunskaperna om dessa. Information ska även läggas ut på kommunens hemsida.	Tekniska enheten Utvecklingsenheten
Åtgärder för bevarandet av ansvarsarterna ska prioriteras. (Nytt mål)	Kommunen ska vara delaktig i den genomförandestrategi för kommunens ansvarsarter som görs av länsstyrelsen tillsammans med berörda aktörer	Tekniska enheten
Hagfors kommun skall verka för att ge extra skydd åt ansvarsbiotoper och ansvarsarterna. (Nytt mål)	Genom deltagande i regionala projekt, exempelvis Vänerlaxens fria gång i Klarälven och Trysilelva <i>Klarälvsvöring</i> att få bättre utvecklingsmöjligheter. Aktivt deltagande i Klarälvdalens folkhögskolas <i>Utterprojekt</i> . Deltagande i projekt gällande Klarälvens hela geologi med biotopen meandernäs i fokus, där arterna <i>strandsandjägar</i> , <i>ävjepilört</i> och <i>äkta daggvide</i> livsmiljö ska bevaras. Uppmaningar till länsstyrelsen att ge gölrika våtmarker varaktiga skydd, vilket gynnar bl.a. <i>smålom</i> och <i>större vattensalamander</i> .	Tekniska enheten Utvecklingsenheten
Kunskapen om hotade arter i kommunen ska öka. (Nytt mål).	Informationsspridning ska ske genom att materialet om hotade arter hålls levande och finns tillgängligt på kommunens hemsida. Se även andra mål kopplade till kommunens ansvarsarter.	Tekniska enheten, Utvecklingsenheten
Kunskap om ekosystemtjänster som begrepp och verktyg ska öka. (Nytt mål).	Informationsspridning ska ske i t.ex. temadag för lärare och andra.	Tekniska enheten